

Slajd 1

ĆWICZENIA TAKTYCZNO – BOJOWE „ODRA 2009”

Informacja na temat ćwiczeń:

„Prowadzenie działań ratowniczych podczas wycieku substancji ropopochodnej do cieków wodnych w strefie przygranicznej” przeprowadzonych w dniu 8 września 2009r. w miejscowości URAD, powiat Słubice.

mł. bryg. Sławomir Klusek

Naczelnik Wydziału Operacyjnego KW PSP w Gorzowie Wlkp.

Slajd 2

CEL ĆWICZENIA

1. Doskonalenie umiejętności prowadzenia, kierowania i koordynacji działań ratowniczych,
2. Doskonalenie systemów alarmowania, współdziałania i dowodzenia służb współdziałających z jednostkami KSRG na miejscu akcji,
3. Doskonalenie współdziałania służb ratowniczych województwa lubuskiego w ramach zintegrowanego systemu ratowniczego,
4. Sprawdzenie stanu gotowości do działań sił i środków wchodzących w skład COO i WOO oraz innych podmiotów ratowniczych,
5. Sprawdzenie procedur alarmowania strony Niemieckiej w przypadku zdarzeń w strefie przygranicznej,
6. Doskonalenie współpracy pomiędzy polskimi i niemieckimi służbami ratowniczymi podczas awarii w strefie przygranicznej, doskonalenie pracy Sztabu
7. Prezentacja możliwości taktyczno – technicznych jednostek ratowniczo – gaśniczych PSP oraz pozostałych służb współdziałających w likwidacji katastrof ekologicznych.

Slajd 3

MIEJSCE POWSTANIA I KIERUNEK ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ ZDARZENIA.

W środkowym odcinku biegu rzeki Odry, na wysokości miejscowości Rapice, powiat słubicki, doszło do awarii barki na skutek której uszkodzeniu uległ zbiornik barki - tankowca przewożącego mazut. W wyniku awarii ze zbiorników wyciekło 50 ton mazutu. Plama substancji przemieszcza się w kierunku Słubic. Wiatr słaby, zachodni 3 m/s, temperatura powietrza 20°C, prędkość nurtu około 0,7 m/s. Barka przycumowana została do brzegu po Polskiej stronie

Slajd 4

ZAUWAŻENIE ZDARZENIA

Wyciek zostaje zauważony około godz. 9:30 przez obsługę barki, która informuje o zaistniałej sytuacji straży pożarnej (PSK PSP w Słubicach).

Na miejsce akcji wysłane zostają pierwsze zastępy w celu rozpoznania sytuacji.

Informacja przekazana zostaje następnie do Wojewódzkiego Stanowiska Koordynacji Ratownictwa KW PSP w Gorzowie Wlkp., które przejmuje organizowanie akcji ratowniczej.

Wojewódzkie Stanowisko Koordynacji Ratownictwa (WSKR) w Gorzowie Wlkp. przekazuje informację do Krajowego Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności KG PSP w Warszawie oraz alarmuje straży pożarnej we Frankfurcie jak i pozostałe służby współdziałające wraz z Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody Lubuskiego w Gorzowie Wlkp..

Slajd 5

Formularz meldunkowy wysłany przez Wojewódzkie Stanowisko Koordynacji Ratownictwa Komendy Wojewódzkiej PSP w Gorzowie Wlkp. do Regionalnego Stanowiska Kierowania we Frankfurcie n/Odrą (Regionalleitstelle „Oderland”)

Załącznik Nr 1 do Międzynarodowego Planu Ostrzegawczo-Alarmowego dla Odry

Slajd 6

Formularz meldunkowy wysłany przez Wojewódzkie Stanowisko Koordynacji Ratownictwa Komendy Wojewódzkiej PSP w Gorzowie Wlkp. do Centrum Sytuacyjnego Brandenburgii w Poczdamie (Lagezentrum Brand-und Katastrophenschutz Brandenburg)

Załącznik Nr 1 do Międzynarodowego Planu Ostrzegawczo-Alarmowego dla Odry

Slajd 7

Odpowiedź – potwierdzenie alarmowania sił i środków z Centrum Sytuacyjnego Brandenburgii w Poczdamie (Lagezentrum Brand-und Katastrophenschutz Brandenburg)

Slajd 8

Miejsce powstania katastrofy
Kierunek rozprzestrzeniania się substancji
Miejsce wystąpienia awarii

Slajd 9

CHARAKTERYSTYKA MIEJSCA ĆWICZEŃ

Planowanym miejscem ćwiczeń jest, odcinek operacyjny rzeki Odry, **pole operacyjne nr 15 w miejscowości Urad**. Oznaczenie jest zgodne z załącznikiem nr 12 „Studium dla potrzeb wytyczania odcinków operacyjnych oraz zasad współpracy ze stroną niemiecką na wypadek konieczności prowadzenia akcji ratowniczej usuwania zanieczyszczeń z wód granicznych Odry i Nysy Łużyckiej” wydanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. W obszarze ćwiczeń objętym potencjalnym zagrożeniem Odra ma szerokość około 180 m, głębokość koryta dochodzi do 3,0 m, zaś prędkość nurtu mieści się w przedziale od 0,5 do 1,3 m/s. Dane te nie dotyczą sytuacji powodziowych. Pole operacyjne P15 w miejscowości Urad, mieszczące się w obrębie 5 odcinka operacyjnego URAD, jest polem **I kategorii** pod względem przygotowania technicznego. Pole P15 ma asfaltową drogę dojazdową, utwardzony plac, duże zaplecze, wolny przepływ wody, wspomagające działania sąsiadujące ostrogi oraz brzeg przygotowany do tego typu działań z łatwym dostępem do wody.

Slajd 10

Lokalizacja pola operacyjnego Nr 15

Slajd 11

Organizacja działań w Polu operacyjnym Nr 15

Slajd 12

I Odcinek Bojowy

(SGRChem GORZÓW COO, SGRW-N GORZÓW WOO, SGRW-N ŚWIEBODZIN WOO)

zadania:

- ustawienie zapory sztywnej do wydzielenia pól pracy w celu zebrania substancji ropopochodnej,
- ustawienie zapory sorpcyjnej,
- sprawienie stanowiska do pracy separatora,
- oczyszczanie wody,
- zmywanie linii brzegowej za pomocą prądów wody,
- oczyszczanie linii brzegowej,
- przygotowanie miejsca do ustawienia zbiornika gromadzącego zebrany mazut.

Slajd 13

Działanie

Slajd 14

II Odcinek Bojowy

(SGRW-N NOWA SÓL WOO, SGRW-N MIĘDZYRZECZ WOO)

zadania:

- ustawienie zapory sztywnej do wydzielenia pól pracy w celu zebrania substancji ropopochodnej,
- ustawienie zapory elastycznej,
- sprawienie stanowiska do pracy separatora,
- oczyszczanie wody,
- zmywanie linii brzegowej za pomocą prądów wody,
- oczyszczanie linii brzegowej,
- przygotowanie miejsca do ustawienia zbiornika gromadzącego zebrany mazut.

Slajd 15

Działanie

Slajd 16

III Odcinek Bojowy

(Siły i środki z powiatu Odra - Sprewa)

zadania:

- ustawienie zapory elastycznej,
- ustawienie zapory sorpcyjnej,
- sprawienie stanowiska do pracy separatora,
- oczyszczanie wody,
- oczyszczanie linii brzegowej,

- zmywanie linii brzegowej za pomocą prądów wody,
- przygotowanie miejsca do ustawienia zbiornika gromadzącego zebrany mazut.

Slajd 17

Działanie

Slajd 18

IV Odcinek Bojowy

(Siły i środki Zawodowej Straży Pożarnej z Frankfurtu n/O)

zadania:

- ustawienie zapór (kierunkowej, elastycznej),
- sprawienie stanowiska pracy separatora,
- oczyszczanie wody,
- oczyszczanie linii brzegowej,
- zmywanie linii brzegowej za pomocą prądów wody,
- przygotowanie stanowiska do utylizacji wykorzystanych sorbentów,
- przygotowanie miejsca do ustawienia zbiornika gromadzącego zebrany mazut.

Slajd 19

Działanie

Slajd 20

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

W trakcie ćwiczenia inspektorzy WIOŚ realizowali następujące zadania:

- Prowadzili stały monitoring miejsca zdarzenia – pobór próbek wody z Odry poniżej zapór w celu oznaczenia jakości wody w rzece i oceny stopnia zagrożenia dla środowiska;
- Prowadzili monitoring rzeki Odry od miejsca likwidacji zdarzenia w kierunku Słubic;
- Wchodzili w skład Sztabu, stanowiąc organ doradczy Kierującego Działaniem Ratowniczym w zakresie metod likwidacji skutków wycieku oraz dalszego postępowania z materiałem niebezpiecznym.

Slajd 21

Policja, Straż Graniczna

- Zabezpieczenie miejsca akcji
- Zabezpieczenie dróg dojazdowych do miejsca akcji
- Przeprowadzenie dochodzenia powypadkowego w zakresie ustalenia przyczyny katastrofy

Slajd 22

Samorząd powiatu Słubice oraz samorządy gminne

Starosta w zakresie zadań Szefa Obrony Cywilnej Powiatu podejmował działania mające na celu pomoc jednostkom ratowniczym w usuwaniu awarii, poprzez:

- Organizację zaplecza kwatermistrzowskiego na potrzeby sił ratowniczych prowadzących akcję ratowniczą;
- Wyznaczenie w uzgodnieniu z WIOŚ miejsca i sposób postępowania z zebranymi odpadami;
- Udzielenie niezbędnej pomocy w zakresie udziału służb współdziałających z jednostkami ratowniczymi z terenu powiatu.

Slajd 23

Sztab Akcji

1. **Szef Sztabu** – Komendant Powiatowy PSP w Słubicach
2. **Członkowie Sztabu reprezentujący stronę Polską:**
  - Przedstawiciel Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego – Józef Kłobuck
  - Przedstawiciel Urzędu Gminy w Cybince
  - Przedstawiciel Nadzoru Wodnego ze Słubic
  - Przedstawiciel WIOŚ – Tomasz Parada
  - Przedstawiciel Wydziału OŚiL w Starostwie Powiatowym w Słubicach – Regina Waszkiewicz
3. **Członkowie Sztabu reprezentujący stronę Niemiecką:**
  - Przedstawiciele powiatu Odra – Sprewa: Klaus- Peter Schulz, Danny Busse, Stephan Werner, Gerd Giese.

Zadania dla Sztabu

1. Wypracowywanie zamiaru taktycznego KDR-a.
2. Zabezpieczenie logistyczne działań ratowniczych.
3. Określenie metod i sposobu postępowania z zebraną substancją ropopochodną w aspekcie kompetencji i zadań realizowanych przez poszczególne instytucje i służby po stronie polskiej jak i niemieckiej.

4. Zabezpieczenie na miejsc akcji odpowiedniej liczby środków neutralizujących i sorbentów.

Slajd 24

Sztab

Slajd 25

Rozmieszczenie sił i środków na poszczególnych odcinkach bojowych

Slajd 26

Polskie siły i środki biorące udział w ćwiczeniu

- Graf w prezentacji

Slajd 27

Polskie siły i środki biorące udział w ćwiczeniu

Łącznie: 16 pojazdów, 4 jednostki pływające, 56 strażaków 100 m zapory pomostowej, 2 separatory

Slajd 28

Niemieckie siły i środki biorące udział w ćwiczeniu

1. Jednostki Straży Pożarnej z Frankfurtu nad Odrą:
  - Graf w prezentacji

Slajd 29

Niemieckie siły i środki biorące udział w ćwiczeniu

Łącznie: 14 pojazdów, 3 jednostki pływające, 67 strażaków, zapora elastyczna, separator

Slajd 30

Wnioski:

1. W zakresie założonych celów:
  - 1.1. Ćwiczenia były okazją do sprawdzenia procedury alarmowania sił i środków wynikającej z obowiązujących strony (Polskę i Niemcy) porozumień o udzieleniu wzajemnej pomocy podczas likwidacji zdarzeń o charakterze transgranicznym. Alarmowanie przebiegło w sposób prawidłowy a stanowiska kierowania po obu stronach granicy zaalarmowały odpowiednie siły i środki ;
  - 1.2. Ćwiczenia były okazją do dalszego doskonalenia organizacji i kierowania działaniami ratowniczymi z udziałem sił polsko – niemieckich. Kierowanie przebiegało zgodnie z obowiązującymi strony procedurami;
  - 1.3. Ćwiczenia pozwoliły na sprawdzenie stanu gotowości i sprawności sprzętu oraz umiejętności w jego sprawianiu w warunkach realnego zagrożenia środowiska wodnego, zarówno jednostek straży pożarnych z woj. lubuskiego z powiatów przygranicznych po stronie niemieckiej, jak również pozostałych instytucji współdziałających. Wszystkie zaalarmowane siły i środki dotarły do miejsca koncentracji i przystąpiły do wykonania zadania.
  - 1.4. Zamiar taktyczny został osiągnięty. W pełni wykorzystano parametry taktyczno-techniczne zadysponowanego sprzętu. Dalszego doskonalenia wymaga proces koordynowania i dowodzenia siłami i środkami międzynarodowymi podczas tego typu zdarzeń.

Slajd 31

Wnioski:

2. Tworzenie podczas zdarzeń transgranicznych międzynarodowych sztabów akcji pozwala na poprawne współdziałanie sił i środków państw uczestniczących w tych działaniach. W pracy sztabu uczestniczyć powinny również przedstawiciele różnych służb i instytucji niezbędnych do prowadzenia działań, zgodnie z ich zakresem zadań i kompetencji;
3. Pracę Polsko -Niemieckiego Sztabu należy doskonalić. W celu usprawnienia pracy sztabu zasadnym jest przeprowadzanie kolejnych ćwiczeń sztabowych w ramach których członkowie sztabu poznają ich zasady funkcjonowania, różnice oraz podobieństwa w ich organizacji, kompetencje służb i instytucji biorących udział w pracach sztabu;
4. Sprzęt służący do likwidacji skutków zanieczyszczeń wód śródlądowych substancjami ropopochodnymi, stanowiący wyposażenie zarówno jednostek straży pożarnych polskich jak i niemieckich, umożliwia wzajemną wymianę i współdziałanie oraz zapewnia kompatybilność w zakresie likwidacji skutków tych zdarzeń;

Slajd 32

Wnioski:

5. Wspomniane wyposażenie sprzętowe oraz metody działania nie pozwalają jednak zagwarantować 100 % skuteczności w zakresie likwidacji skutków przedostania się substancji ropopochodnych do wód śródlądowych. Dzieje się tak ze względu na różny stopień zanieczyszczenia wody, parametry rzeki, szeroki zakres występujących stężeń substancji ropopochodnych oraz zróżnicowany stopień

możliwości prowadzenia działań ratowniczych na wodzie.
Skuteczność tych działań można oszacować w przedziale od 20 do 80 %;

6. Działania ratownicze prowadzone na wodach śródlądowych wymagają szerokiego wsparcia ze strony służb zajmujących się monitoringiem i ochroną środowiska funkcjonujących po obu stronach granicy. Dostarczają one ważnych danych, analiz i informacji niezbędnych do podejmowaniu decyzji przez kierującego działaniem ratowniczym, tj. występowanie miejsc podlegających szczególnej ochronie, w celu ich zabezpieczenia np. zagrożone ujęcia wody pitnej itp..

Slajd 33

Wnioski:

7. Przy działaniach ratowniczych w których mamy do czynienia z dużą ilością substancji ropopochodnych i dużym obszarem skażenia, nieodzownym środkiem do skutecznego rozpoznania skali zagrożenia oraz kierunków jego rozprzestrzeniania się, jest śmigłowiec lub inny statek powietrzny dając możliwość prowadzenia obserwacji strefy zagrożonej z powietrza oraz utrzymujący stały kontakt ze sztabem akcji;
8. Nadrzędnym i pozytywnym efektem przeprowadzanych wspólnych ćwiczeń polsko - niemieckich, których tematem jest likwidacja skutków różnego rodzaju zagrożeń występujących na naszym pograniczu jest niewątpliwie (w okresie minionych 15 lat) fakt wzajemnego poznania się i zbliżenia instytucji oraz służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo obywateli w tym regionie. Skutkuje to zdobywaniem wiedzy na temat możliwości wspólnego działania, nawiązywaniem partnerskich relacji pomiędzy poszczególnymi służbami, prowadzeniem wspólnych działań, jak również buduje wzajemne zaufanie obu stron.

Slajd 34

Dziękuję za uwagę